

TALLER DE PROPOSTES PER A L'AGENDA 21 DEL PALLARS JUSSÀ

Realitzat el 20 de juliol de 2010

Direcció tècnica del CEDRICAT: Imma Pallarès i Blanch

Equip dinamitzador del taller: Albert del Amor Parramón
Judit Pardos i Jordana
Cristina Barbens i Casals

Índex

Índex.....	1
1. Introducció	2
2. Metodologia	3
3. Resultats	4
3.1. Grup 1.....	4
3.2. Grup 2.....	7
4. Valoracions.....	10
5. Propers passos del treball	10
6. Recull fotogràfic	11

1. Introducció

El dimarts 20 de juliol de 2010 s'ha realitzat el **Taller de Propostes per a l'Agenda 21 del Pallars Jussà**.

El Taller s'ha dissenyat amb les següents **objectius**:

- Consensuar un diagnòstic de les diferents temàtiques amb incidència mediambiental a la comarca.
- Identificar les línies d'actuació mediambiental que tenen un major consens per part dels diversos sectors d'opinió de la ciutadania de la comarca, així com els agents que haurien de posar-les en funcionament.
- Generar un debat constructiu entre els diversos agents del territori, que els permeti intercanviar punts de vista i opinions entorn dels punts forts i febles del medi ambient a la comarca, i de les actuacions necessàries per a millorar-ne el seu estat i contribuir al desenvolupament sostenible d'aquest territori.

En el taller hi han participat un total de **17 persones de perfils diferents**: sector agrícola, ramader, turístic, tècnics i associacions culturals.

S'han fet **dos grups heterogenis**, cadascun dels quals ha desenvolupat les temàtiques següents:

Grup 1	Aigua, Energia i Residus Participació Ciutadana i Educació Ambiental
Grup 2	Activitats econòmiques i medi natural (agricultura, ramaderia, indústria, turisme, etc) Planificació territorial i urbanística (inclou medi natural, caça, pesca, patrimoni natural i cultural, mobilitat, etc)

2. Metodologia

Per a la convocatòria al taller, s'ha notificat per carta i correu electrònic a totes les persones que han pres part en algun moment del procés participatiu, ja sigui a través d'entrevistes o de grups de discussió. També s'ha informat de la realització del taller en l'acte de la presentació pública de la Diagnosi Ambiental Participativa, que ha tingut lloc el dimarts 13 de juliol de 2010, i s'han repartit butlletes d'inscripció al taller. A més a més, s'han fet trucades telefòniques de reforç.

La **metodologia** que s'ha seguit ha estat la següent:

- **19:00-19:05 h:** Rebuda dels assistents

- **19:05 -19:15 h: Presentació del taller i separació dels assistents en dos grups heterogenis.**
Els grups ja els tindrem fets prèviament. Cada grup desenvolupa propostes entorn a la temàtica que ha escollit:
  - **Temàtica Grup A:**
    - Aigua, Residus i Energia
    - Participació ciutadana i Educació Ambiental
  - **Temàtica Grup B:**
    - Activitats econòmiques i medi ambient (agricultura, ramaderia, indústria, turisme, etc)
    - Planificació territorial i urbanística (inclou la planificació dels espais naturals, el patrimoni natural i cultural, la caça, la pesca, els riscos naturals, etc)

- **19:15-20:00 h: Treball previ per parelles/trios.** Cada grup es divideix en parelles o trios (subgrups). Consulta d'informació als exemplars de la diagnosi ambiental participativa i identificació, debat i consens per subgrups de propostes d'accions i qui ho ha d'impulsar.

- **20:00-20:10 h: Trasllet a paper de les propostes d'acció** de cada subgrup, que es comentaran a la resta del grup. *Mínim 6 propostes/subgrup, i que siguin 3 propostes de cadascun dels àmbits.*

- **20:10-20:30 h:** Cada portaveu del subgrup **presenta a la resta del grup 6 propostes (3 propostes per cadascun dels àmbits)**. La monitora els apunta al paperògraf sense entrar en debat. *Si tenen més propostes, no hi ha problema.*
- **20:30-21:00 h: Debat i consens de propostes a cada grup.** Composició dels paperògrafs amb totes les propostes i després agrupació de titulars similars i elaboració dels paperògrafs a net amb les propostes que es presentaran al plenari. Les propostes no consensuades quedaran recollides a part. S'escull un portaveu per exposar-ho al plenari.
- **21:00-21:30 h: Presentació al plenari**
- **21:30 h: Cloenda**

3. Resultats

A continuació, s'exposen els resultats que s'han obtingut en el treball de cadascun dels dos grups (Grup 1 i Grup 2), cadascun dels quals ha treballat àmbits temàtics diferents.

En primer lloc, es presenten les propostes d'accions que han estat consensuades per la totalitat del grup, i en segon lloc, es recullen les propostes d'accions presentades per les parelles o trios en el treball previ i que no han tingut l'aprovació de tot el grup.

3.1. Grup 1

En el grup 1 hi han participat **10 persones** amb representació de les associacions de veïns, tècnics, associacions naturalistes i centres educatius.

3.1.1. Aigua, Energia i Residus

- **Propostes consensuades i presentades al Plenari**
  - **Fomentar l'ús d'energia solar tot intentant minimitzar el seu impacte ambiental.** S'ha d'incrementar aquest tipus d'energia renovable però també s'ha de pensar bé la ubicació dels parc solars per minimitzar el seu impacte en el medi.

- **Controlar el malbaratament energètic als edificis públics.** El control s'hauria de desenvolupar amb l'aplicació de nous sistemes i mecanismes tecnològics per ser més eficients (Per exemple, sensors per apagar les llums quan no hi ha ningú). Això permetria controlar l'excés d'enllumenat als edificis públics.
  - **Treballar cap a l'autosuficiència energètica.** Per tal d'anar cap a aquesta situació es considera prioritari obligar als edificis de nova construcció a ser edificis sostenibles, on s'hi instal·lin elements, com plaques solars fotovoltaïques i tèrmiques, per a que puguin generar la suficient energia per satisfer la seva activitat. També es considera que les administracions públiques han de treballar per tenir els seus edificis sostenibles energèticament i subvencionar la instal·lació de plaques solars tèrmiques.
  - **Controlar les empreses que poden abocar residus a l'aigua com purins i altres productes tòxics.** Actualment no existeix un control clar ni qui ha de ser l'encarregat de dur-lo a terme, sobretot en el cas d'abocament de purins.
  - **Millorar la gestió de l'abocador de residus i de la planta de compostatge,** per a que aquestes infraestructures deixin d'afectar als veïns i veïnes de l'entorn amb males olors. També s'hi detecten altres qüestions que una millor gestió hauria de solucionar com: evitar vessaments, tancar la brossa per evitar la presència de voltors i treballar en la distribució del compost per als horts i/o jardins.
  - **Regular la manca de consciència ciutadana cap al reciclatge a partir d'ordenances.** Aquesta proposta té com a objectiu acabar amb la mala recollida selectiva de residus que fa una part de la ciutadania. La regulació per ordenances hauria d'establir les sancions als ciutadans que la facin malament. Els ajuntaments haurien de vetllar per al seu compliment.
  - **Incorporar normatives als ajuntaments per obligar a instal·lar sistemes de recollida d'aigües residuals i pluvials.** Modernitzar els municipis amb aquest sistema ha de permetre arreglar també la xarxa de clavegueram deficient actual.
  - **Treballar per tenir una correcta distribució de l'aigua a tots els nuclis,** intentant aprofitar els recursos més propers a cada nucli.
  - **Complir els cabals ecològics que marca l'ACA.** Cal que l'ACA i la CHE pressionin a les hidroelèctriques per tal de poder obtenir i mantenir els cabals ecològics fixats.
- **Propostes presentades pels grups de parelles/trios i agrupades**
- Obligar als edificis de nova construcció a tenir plaques solars fotovoltaïques i tèrmiques. Legislar-ho (govern de la Generalitat).
  - Subvencionar plaques solars tèrmiques (ICAEN)
  - Edificis sostenibles energèticament, com a mínim en els edificis públics. Exigir que el projecte passi per una auditoria i complir-la.

- Millorar el funcionament de la planta de compostatge. Distribució del compost pels horts/jardins.
  - Tapar la brossa per a que no se la mengin els voltors. Millorar la gestió de l'abocador de residus. El consorci que gestiona l'abocador que faci complir a l'empresa que el gestiona.
  - Millorar la gestió de l'abocador de Fígols. Evitar vessaments.
  - L'abocador de Fígols té una altura excessiva i emet mala olor, cada dia més. S'hauria de clausurar.
-
- Mala recollida selectiva de residus. Establir sancions regulades mitjançant ordenances municipals. Els ajuntaments haurien de vetllar per al seu compliment.
  - Hi ha un consorci entre el Pallars Jussà, Pallars Sobirà i Alta Ribagorça però no existeix un planta de triatge de residus. Existeix poca consciència ciutadana per realitzar la recollida selectiva adequadament.
-
- Abastar d'aigua als nuclis del recurs més proper.
  - Dipòsit pel poble de Fígols. Falta un dipòsit de 500.000 litres que es pugui omplir amb l'aigua que puja de Tremp. Amb aquest dipòsit hi hauria aigua suficient per a tot el poble i es deixaria que es pugui distribuir per tots els pobles propers.

▪ Propostes presentades pels grups de parelles/trios i que no s'han consensuat

- Sant Antoni → Mantenir el nivell per als banyistes
- Recuperar fonts que s'han perdut (*no s'arriba al consens perquè part del grup considera que no té sentit recuperar artificialment una font*).
- Promoure una embotelladora d'aigua al poble.
- No volem la MAT, hi ha molt cablejat a la zona i les zones protegides cal mantenir-les.

3.1.2. Participació ciutadana i Educació ambiental

▪ Propostes consensuades i presentades al Plenari

- **Aprofundir el treball en xarxa de les institucions**, ja que no treballen conjuntament i no existeix un projecte comú.
- **Fer els processos participatius necessaris però fer-los ben fets**. D'aquesta manera no es satura a la gent i s'evitaria el descens de participació. Aquest tipus de processos han d'adaptar-se als temps dels ciutadans i han d'intentar estendre la participació al màxim per a recollir les diferents visions ciutadanes.

- **Foment de l'educació ambiental a partir de la creació d'un centre o espai de natura.** L'administració local i comarcal han de creure en la necessitat d'educar a la població amb una sèrie de valors ambientals i de respecte amb l'entorn. L'educació ambiental es podria donar a partir de campanyes pedagògiques i de sensibilització de forma habitual i amb la creació d'un centre o espai de natura. Aquest centre podria ser l'actual projecte de Centre Ambiental de Tremp. També es considera que la via verda podria ser un espai per educar en conceptes ambientals.
- **Professionalització de l'educació ambiental informal que estan fent les entitats de forma voluntària, precària i puntual.**
- **Treballar més el tema del reciclatge a nivell veïnal i comunitari.**
- **Propostes presentades pels grups de parelles/trios i que no s'han consensuat**
  - Dissenyar una jornada de trobada de nuclis agregats per tal de saber la situació dels pobles a nivell de serveis i mancances.
  - Considerem prioritari el transport subvencionat de taxi als pobles agregats (2 cops per setmana).

3.2. Grup 2

En el grup 2 hi han participat **7 persones**, representants del sector agrícola, ramader, turístic, artesà i tècnic.

3.2.1. Activitats econòmiques i medi ambient

- **Propostes consensuades i presentades al Plenari**
  - Fer un **pla de regadiu, reforçat amb un estudi del canvi de producció cap a nous cultius i nous productes.** Aquest pla de regadiu ha de permetre conèixer les possibilitats per introduir nous cultius associats al regadiu, i tenir en compte la possibilitat de la **producció ecològica** en els cultius i els **equipaments i infraestructures de transformació** complementaris necessaris.
  - **Dinamitzar una indústria de transformació agroalimentària amb els equipaments i les infraestructures necessàries.**
  - **Millorar la comercialització dels productes que s'elaboren al Pallars Jussà.** És important fer una bona estratègia de comercialització per saber vendre els productes que es produeixen i es transformen a la comarca, i alhora optimitzar recursos. L'ideal

seria una **cooperativa** que permetés fer comandes i vendes conjuntes de productes i serveis.

- **Potenciar el petit comerç i els serveis (tallers de serveis)**, que es concentren sobretot a l'eix Isona, Tremp, Pobla. La idea és que es potenciïn les microempreses i PIMEs de la comarca que ofereixen serveis (paletes, fontaners, mecànics, botigues al detall, etc).
- **Fomentar l'associacionisme sectorial**. Potenciar les associacions de ramaders, agricultors, empresaris, artesans, turisme, etc. , superant les actituds individualistes i adoptant una visió de sector.
- **Crear un Patronat de Turisme comarcal integrat per sector públic i privat**. El Patronat ha de desenvolupar una estratègia de promoció turística de la comarca, de forma integral i estructurada. Alhora, el Patronat pot desenvolupar les accions de central de reserves, de creació de paquets turístics, de comercialització de productes turístics, etc. S'haurien d'establir sinèrgies i crear xarxa amb les associacions sectorials de la comarca, i treballar conjuntament amb els sectors per vincular les activitats econòmiques del sector primari (agricultura, ramaderia, artesania, indústria agroalimentària) amb el turisme. Així, per exemple, es proposa **de crear rutes** que donin a conèixer al turista visitant les activitats econòmiques de la comarca: visitar els obradors de transformació agroalimentària, explotacions agrícoles i ramaderes, tallers d'artesans artístics, etc. Alhora, aquestes rutes, com a exemple de producte turístic, permeten oferir un producte turístic diferenciat i específic de la comarca, que permet **desestacionalitzar i diversificar el turisme** i donar un producte diferenciat que no té un . Per tant, s'han de buscar productes turístics en aquesta línia.
- **Fer i aplicar el manteniment de les actuacions que es realitzen a la comarca**. En aquesta línia, s'engloben tant el manteniment dels camins (que tenen un doble ús, tant agrícola-ramader com turístic (senderisme, BTT, etc)) i el manteniment dels productes turístics que es creen. No és suficient crear el producte o fer una determinada acció (com arreglar un camí), sinó que cal dedicar esforços per al manteniment d'aquests un cop creats o arreglats. També és molt important **recuperar i mantenir les cabaneres**, que estan perdudes.
- **Crear un distintiu o marca que identifiqui els productes de qualitat que es poden trobar a la comarca**. En aquesta marca o distintiu, s'hi poden englobar els productes artesans tant agroalimentaris com artístics, així com productes i serveis turístics (allotjament, restauració, productes i activitats de serveis, etc). Cal definir molt bé els criteris que han de complir els productes que es trobin emparats sota la marca o distintiu: a trets generals, que siguin produïts/elaborats/transformats a la mateixa comarca, que tinguin un valor afegit (l'artesania, o el distintiu de la producció ecològica), i que tinguin una diferenciació respecte altres territoris o productes. Es considera que hi ha d'haver un **consell regulador extern** que vetlli per la traçabilitat i garanteixi que es compleixen els requisits.

Paral·lelament a la creació de la marca, **és molt important la comercialització i difusió, i es considera imprescindible que els organismes oficials potenciïn els productes amb el valor afegit de la qualitat, artesans i locals.**

▪ **Propostes presentades pels grups de parelles/trios i agrupades**

- Promoció i difusió dels productes amb interès turístic de la comarca, amb un valor afegit que és el producte propi, local, artesà, i que permet desestacionalitzar el turisme. Per exemple, es poden crear rutes per conèixer la producció, elaboració, transformació dels productes (rutes dels artesans, dels obradors, de les explotacions ramaderes, etc).
- Crear un Patronat de Turisme comarcal que actuï com a central de reserves, creació de paquets turístics, comercialització, etc.
- Creació i comercialització de paquets turístics lligats al patrimoni cultural.

- Denominació o distintiu comarcal dels productes de qualitat i artesans.
- Gaudir d'un producte diferenciat, fet artesanalment en tot el seu procés.
- Potenciar les IGP, DOP, agricultura ecològica, races autòctones, etc, i crear un logo o distintiu propi, així com un consell regulador que controli i supervisi.

▪ **Propostes presentades pels grups de parelles/trios i que no s'han consensuat**

- Crear un producte turístic consistent en visitar els ramats que fan la transhumància.

3.2.2. Planificació territorial i urbanística

▪ **Propostes consensuades i presentades al Plenari**

- **Obertura de la Casa del Parc Nacional a la Vall Fosca**, com una porta d'entrada i d'informació al Parc Nacional que redistribueixi l'afluència de visitants cap a aquesta zona.
- **Implantació d'una línia regular de bus o tren entre la Pobla de Segur i Tremp**, reforçant els horaris punta (entre les 7 i les 9 del matí, i a migdia, per exemple).
- **Millorar la gestió de la fauna (cèrvols, voltors, etc)**. per tal de compatibilitzar les activitats econòmiques que tenen lloc al medi natural (agricultura, ramaderia) amb les poblacions de fauna salvatge. Es considera que no s'ha dut a terme una bona gestió.

- Propostes presentades pels grups de parelles/trios i que no s'han consensuat
  - Gestió conjunta de tots els vedats de caça i pesca, i la Reserva de Boumort.

4. Valoracions

Des de l'equip tècnic, es valora positivament la dinàmica seguida en el Taller i es valora especialment la dedicació i les aportacions de totes les persones que han pres part en el taller, les quals han realitzat aportacions noves i enriquidores.

Es considera que el Taller ha estat un bon espai de diàleg i reflexió, en què els diferents agents han participat, de forma activa, constructiva i dialogant per al consens de les propostes. Així, el taller ha esdevingut un espai de reflexió, diàleg i construcció col·lectiva de propostes, gràcies a la implicació i la voluntat de diàleg dels participants als tallers.

5. Propers passos del treball

El proper pas del projecte és l'**elaboració del Pla d'Acció Ambiental** del Pallars Jussà. Per a la seva elaboració, a més dels resultats dels Tallers de Propostes, també es tindran en compte les aportacions que s'han fet en altres moments del procés, i especialment:

- Els **resultats de la Diagnosi Ambiental Participativa**, que reflecteixen diversos punts de vista sobre altres temàtiques que no s'han tractat en el taller.
- Els **resultats de les entrevistes** realitzades als responsables de les administracions locals, en tant que les accions que es dissenyin, tot i ser a nivell supramunicipal, han de comptar amb la seva implicació per tal que es converteixin en una realitat en cada municipi.
- Les **possibilitats de finançament** de les diferents accions, especialment en el cas de les accions a curt i mig termini, ja que per molt necessàries que puguin ser aquestes accions, si no tenen unes mínimes possibilitats de ser finançades, no podran concretar-se properament.
- Les **consideracions tècniques** segons la legislació vigent i els resultats de l'anàlisi de dades que s'ha fet.

6. Recull fotogràfic

